

บทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาผลของวิธีเสนอคำบรรยาย ที่มีต่อการเรียนรู้ เนื้อเรื่องทางสังคมศึกษา ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน ตลอดจนศึกษากิจกรรมร่วมระหว่างตัวแปรทั้งสอง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของวิธีเสนอคำบรรยายสี่วิธี ได้แก่ วิธีที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย วิธีที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย วิธีที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย และวิธีที่บรรยายเพียงอย่างเดียว ว่าแต่ละวิธีทำให้นักเรียนเรียนรู้ เนื้อเรื่องที่บรรยายแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบว่านักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ และนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูง เรียนรู้ เนื้อเรื่องที่บรรยายจากการใช้วิธีเสนอคำบรรยายทั้งสี่วิธีแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีเสนอคำบรรยายกับระดับความสามารถทางภาษาหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ถ้าเสนอคำบรรยายด้วยวิธีเสนอที่ต่างกัน ได้แก่ วิธีที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย วิธีที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย วิธีที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย และวิธีที่มีคำบรรยายเพียงอย่างเดียวแล้ว นักเรียนจะได้คะแนนจากการทดสอบผลการเรียนรู้แตกต่างกัน

2. ถ้าเสนอคำบรรยายด้วยวิธีเสนอทั้งสี่วิธีแก่นักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ และนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงแล้ว นักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้จะได้คะแนนจากการทดสอบ ผลการเรียนรู้แตกต่างกัน

3. ถ้าเสนอคำบรรยายด้วยวิธีเสนอที่ต่างกัน 4 วิธี ได้แก่ วิธีที่มีคำถามประกอบก่อน คำบรรยาย วิธีที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย วิธีที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย และวิธีที่บรรยายเพียงอย่างเดียว แก่นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำและนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูงแล้ว คะแนนจากการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนจะแตกต่างกัน ออกไปตามระดับของความสามารถทางภาษา นั่นคือ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีเสนอคำบรรยายกับ ระดับความสามารถทางภาษา

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2531 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 256 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ 128 คน และกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาสูง 128 คน

แบบแผนการวิจัย

แบบแผนการทดลอง เป็นแบบหลายองค์ประกอบที่สุ่มผู้เข้ารับการทดลอง มีการทดสอบหลัง การทดลองเพียงอย่างเดียว

แบบแผนทางสถิติ เป็นแบบกำหนดสององค์ประกอบ 4×2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาไทยสองฉบับ พร้อมกระดาษคำตอบ ฉบับแรก

วัดความสามารถในการเรียนวิชาภาษาไทย ฉบับที่สองวัดความจำและความเข้าใจจากการฟัง ทั้งสองฉบับนี้ใช้ในการคัดเลือกแบ่งกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง

2. บทเรียนทางสังคมศึกษาสองเรื่อง ซึ่งได้บันทึกในเทปบันทึกเสียง ตามวิธีการเสนอวิธี
3. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ในเรื่องที่บรรยายสองฉบับ ๑ ละเรื่อง
4. แผ่นบัตรคำถามประกอบคำบรรยาย
5. แผ่นบัตรคำถามประกอบคำบรรยาย
6. วิทยุเทป
7. นาฬิกาจับเวลา

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนปฏิบัติดังนี้

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 เตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์
 - 1.2 เตรียมห้องทดลอง
 - 1.3 เตรียมผู้เข้ารับการทดลอง
2. ขั้นทดลอง
 - 2.1 ชี้แจงวิธีการทดลองให้ผู้รับการทดลองทราบ
 - 2.2 ดำเนินการทดลอง
 - 2.2.1 เปิดเทปคำบรรยายเรื่องแรกให้ผู้รับการทดลองฟัง 1 ครั้ง ตามเงื่อนไขของแต่ละกลุ่มทดลอง เมื่อจบแล้วจึงให้ผู้รับการทดลองทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ฉบับที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนิเวศวิทยา ใช้เวลาทดสอบ 20 นาที
 - 2.2.2 เปิดเทปคำบรรยายเรื่องที่สองให้ผู้รับการทดลองฟัง 1 ครั้ง ตามเงื่อนไขของแต่ละกลุ่มทดลอง เมื่อจบแล้วจึงให้ผู้รับการทดลองทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ฉบับที่ 2

เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย ใช้เวลาทดสอบ 20 นาที

3. ชั้นปฏิบัติการทดลอง

ปฏิบัติการทดลองเมื่อหมดเวลาในการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ฉบับที่ 2 จากนั้น
จึงนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน ข้อถูก 1 คะแนน ข้อผิด 0 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ มีขนิมเลขคณิต (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนวัดผลการเรียนรู้ของกลุ่มต่าง ๆ
2. ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน ใช้วิธีของซาร์ตเลย์
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบกำหนดสององค์ประกอบ 4×2 (วิธีเสนอคำบรรยาย \times ระดับความสามารถทางภาษา)
- 4. ทดสอบการเปรียบเทียบพหุคูณภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้วิธี HSD ของทูกีย์ (Tukey)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามตามสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

1. วิธีเสนอคำบรรยายที่ต่างกัน ได้แก่ วิธีที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย วิธีที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย วิธีที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย และวิธีที่มีคำบรรยายเพียงอย่างเดียว ทำให้นักเรียนมีคะแนนการเรียนรู้ในเรื่องที่บรรยาย เป็นดังนี้
 - 1.1 วิธีที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย ทำให้นักเรียนมีคะแนนการเรียนรู้สูงกว่าวิธีที่บรรยายเพียงอย่างเดียว และสูงกว่าวิธีที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย ตามลำดับ
 - 1.2 วิธีที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย ทำให้นักเรียนมีคะแนนการเรียนรู้สูงกว่าวิธีที่บรรยายเพียงอย่างเดียว

- 1.3 วิธีที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย ทำให้นักเรียนมีคะแนนการเรียนรู้สูงกว่าวิธีที่มีคำบรรยายเพียงอย่างเดียว
- 1.4 วิธีที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยายและวิธีที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย ทำให้นักเรียนมีคะแนนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน
- 1.5 วิธีที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยายและวิธีที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย ทำให้นักเรียนมีคะแนนการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนกลุ่มที่มีระดับความสามารถทางภาษาสูง มีคะแนนการเรียนรู้ในเรื่องที่บรรยายสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำ
3. ไม่มีกิริยาร่วมระหว่างวิธีเสนอคำบรรยายกับระดับความสามารถทางภาษา

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของวิธีเสนอคำบรรยาย ที่มีต่อการเรียนรู้เนื้อเรื่องทางสังคมศึกษา ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่างกัน ตลอดจนศึกษากิริยาร่วมระหว่างตัวแปรทั้งสอง คือวิธีเสนอคำบรรยายและระดับความสามารถทางภาษา มีผลร่วมกันหรือไม่ต่อการเรียนรู้เนื้อเรื่องของนักเรียน วิธีเสนอคำบรรยายมีสี่วิธีด้วยกันได้แก่ วิธีที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย วิธีที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย วิธีที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย และวิธีที่เสนอคำบรรยายเพียงอย่างเดียว ส่วนระดับความสามารถทางภาษา ได้แก่ ความสามารถทางภาษาต่ำและความสามารถทางภาษาสูง ผู้วิจัยให้บันทึกคำบรรยายตามวิธีเสนอแบบต่าง ๆ ลงในเทปบันทึกเสียง แล้วเสนอให้นักเรียนได้เรียน เมื่อจบแล้วจึงทดสอบวัดผลการเรียนรู้ในเรื่องที่ได้เรียนไปโดยใช้แบบทดสอบ การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้สามข้อ ซึ่งจะอภิปรายผลตามลำดับต่อไป

สมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวว่า ถ้าเสนอคำบรรยายด้วยวิธีเสนอที่ต่างกัน ได้แก่วิธีที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย วิธีที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย วิธีที่มีโครงเรื่องประกอบหลังคำบรรยาย และวิธีที่มีคำบรรยายเพียงอย่างเดียว แล้ว นักเรียนจะได้คะแนนจากการทดสอบผลการเรียนรู้ในเรื่องที่บรรยายแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามที่ปรากฏในตาราง 7 ซึ่งเป็นข้อมูลที่แสดงผลการ

ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการเรียนรู้จากวิธีเสนอคำบรรยาย (B) แบบต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

หลังจากนั้นเมื่อได้ทดสอบการเปรียบเทียบพหุคูณซึ่งแสดงผลในตาราง 9 พบว่า มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการเรียนรู้จากวิธีเสนอคำบรรยายบางวิธีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่บางวิธีก็ไม่แตกต่างกัน คือพบว่ามัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มวิธีเสนอคำบรรยายที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย กลุ่มวิธีเสนอที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย และกลุ่มวิธีเสนอที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย สูงกว่ามัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มวิธีเสนอคำบรรยายที่มีคำบรรยายเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ก็พบว่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการเรียนรู้ของกลุ่มวิธีเสนอคำบรรยายที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย สูงกว่ากลุ่มวิธีเสนอที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กับกลุ่มวิธีเสนอที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย พบความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายถึงมีผลเท่าเทียมกันนั่นเอง และผลการเปรียบเทียบยังพบว่าความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการเรียนรู้ ของกลุ่มวิธีเสนอคำบรรยายที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย กับกลุ่มวิธีเสนอที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน

จากผลการเปรียบเทียบที่พบว่ามัชฌิมเลขคณิตของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยวิธีเสนอคำบรรยายที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย กลุ่มที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย และกลุ่มที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย สูงกว่ามัชฌิมเลขคณิตของกลุ่มที่มีคำบรรยายเพียงอย่างเดียว เป็นผลการวิจัยที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โบเกอร์ (Boker, 1974 : 96-98) ชาเวลสันและเบอร์ลินเนอร์ (Shavelson and Berliner, 1974 : 40-48) และเอลลิสและคนอื่น ๆ (Ellis and others, 1982 : 860-867) ที่พบว่า การอ่านเรื่องโดยมีคำถามประกอบ ไม่ว่าจะ เป็นคำถามก่อนหรือหลังการอ่าน ทำให้นักเรียนมีความจำและความเข้าใจเรื่องสูงกว่าการอ่านเพียงอย่างเดียว และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เค็ดควง แฉ่งใจ (2522) ชีซวาล ศรีสีละ (2527) ซึ่งพบว่านักเรียนที่แทรกด้วยคำถามช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องสูงกว่าไม่มีคำถามแทรก

นอกจากนั้นผลการวิจัยยังได้ผลเช่นเดียวกับผลการวิจัยของ แอนนิส (Annis, 1981 : 179-181) โปรเกอร์และคนอื่น ๆ (Brook and others, 1983 : 293 Citing Proger and others, 1973) เอกเกน โกซัค และเคิร์ก (Brook and others, 1983 : 294 Citing Eggen, Kauchak and Kirk, 1983) และจิริพันธ์ เตมะ (2524) ซึ่งพบว่าการใช้โครงเรื่อง ประกอบการเรียนให้ผลการเรียนรู้ในเรื่องนั้นสูงกว่าการเรียนโดยที่อ่านหรือฟังโดยไม่มีสิ่งอื่นใดมาช่วย

การที่นักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ มีผลการเรียนรู้ในเรื่องที่บรรยายสูงกว่ากลุ่มที่มีคำบรรยายเพียงอย่างเดียว แสดงให้เห็นว่าคำถามประกอบที่ถามก่อนหรือหลังคำบรรยาย หรือการมีโครงเรื่อง ประกอบก่อนคำบรรยาย เป็นตัวแปรที่ช่วยให้นักเรียนสามารถรับรู้เนื้อหา ซึ่งมีผลให้มีความสามารถในการเรียนรู้เนื้อ เรื่องที่บรรยายคือจำและเข้าใจเนื้อ เรื่องได้ดี สอดคล้องกับหลักวิธีที่ช่วยให้นักเรียน เกิดโครงสร้างทางความคิด หรือที่เรียกว่าการใช้สิ่งช่วยจัดรวบรวมความคิดเกี่ยวกับ เนื้อ เรื่อง

(Organization Technique) ตามแนวคิดของออสซูเบล (Ausubel 1976 : 170-171) ที่ได้อธิบายไว้ว่าสิ่งเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้และแนวคิดในเรื่องที่เรียน ถ้าหากใช้กระตุ้น ก่อนที่จะเรียนเนื้อหา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ก็คือคำถามกับโครงเรื่อง และช่วยให้นักเรียนเกิดความคล่องตัวในการรวบรวมและทบทวนเนื้อหาที่เรียนผ่านมา ถ้าหากได้ใช้หลังจากเรียนเนื้อหา สำหรับผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีเสนอคำบรรยายที่มีคำบรรยายเพียงอย่างเดียว ได้คะแนน การเรียนรู้ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนในกลุ่มนี้ขาดความคล่องตัวในการรวบรวมรายละเอียดและทำความเข้าใจเนื้อหา นอกจากนั้นนักเรียนที่ได้รับคำถามหรือโครงเรื่อง ประกอบคำบรรยาย มีการตื่นตัวและตั้งใจฟังคำบรรยายมากกว่าด้วย การที่นักเรียนตื่นตัวและมีความ ตั้งใจจะช่วยให้เกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้ เรื่องที่บรรยายมากกว่าผู้เรียนที่มีความเฉื่อยชาหรือขาด ความตั้งใจในการเรียน ซึ่งเป็นอุปสรรคอันสำคัญของการสอนแบบบรรยาย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้สังเกตนักเรียนในขณะที่ทำการทดลอง สังเกตเห็นว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีเสนอคำบรรยายที่มี คำบรรยายเพียงอย่างเดียว มีความกระตือรือร้นในการเรียนน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ

จากผลการวิจัยที่พบว่ามีซิมิลีเลชคณิตของคะแนนการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีเสนอคำบรรยายที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีเสนอคำบรรยายที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ โปโรเกอร์และคนอื่น ๆ (Proger and others, 1970 : 28-33) และจิระพันธ์ เตมะ (2524) ซึ่งพบว่าการนำเรื่องด้วยการบอกโครงเรื่อง ทำให้นักเรียนมีความจำและความเข้าใจ เนื้อเรื่องสูงกว่าการนำด้วยคำถามเชิงอรรถ หรือข้อทดสอบแบบต่าง ๆ แต่ผลครั้งนี้ขัดแย้งกับผลจากการศึกษาของ เจียมจิต ห้าวหาญ (2522) ซึ่งพบว่าทั้งสองวิธีนี้มีผลต่อความเข้าใจเรื่อง ไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาของเจียมจิต ห้าวหาญ ในเรื่องเดียวกันนั้นในด้าน ความคงทนในการจำก็พบว่าการใช้โครงเรื่องมีแนวโน้มว่านักเรียนมีคะแนนความคงทนในการจำสูงกว่าวิธีอื่น

จากผลการวิจัยที่พบว่ามีซิมิลีเลชคณิตของคะแนนการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีเสนอคำบรรยายที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย กับกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีเสนอที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ในแต่ละวิธีส่งผลต่อการเรียนรู้พอ ๆ กัน ผลการวิจัยในส่วนนี้มีส่วนแตกต่างจากการค้นพบของโบเกอร์ (Boker, 1974 : 96-98) ซาเวลสันและเบอร์ลีเนอร์ (Shavelson and Beliner, 1974 : 40-48) และจุฑารัตน์ ชุมสมาน (2531) ซึ่งต่างพบว่าการให้นักเรียนอ่านเรื่องโดยมีคำถามประกอบหลังเนื้อเรื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีความจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่าการอ่านที่มีคำถามประกอบก่อนการอ่าน หากแต่การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ศึกษาจากการฟังคำบรรยาย ซึ่งในการฟังนั้นนักเรียนจะต้องใช้ความพยายามเพื่อจะให้ได้มีความจำและความเข้าใจมากกว่าการอ่าน เพราะในการฟังนั้นนักเรียนจะมีความยากลำบากในการทบทวนและจดจำข้อความต่าง ๆ เนื่องจากไม่มีข้อความปรากฏให้เห็นเพื่อทบทวนใหม่ดังที่สามารถกระทำได้ใน การอ่าน นอกจากนั้นถ้าหากผู้ฟังไม่ได้ฟังอย่างต่อเนื่อง ยิ่งทำให้เกิดความสับสนในบทเรียนมากยิ่งขึ้น ลักษณะเช่นนี้จึงอาจทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างไปจากผลจากการอ่านโดยมีคำถามประกอบ ใน ห้วนองเดียวกันกับผลการวิจัยที่พบว่ามีซิมิลีเลชคณิตของคะแนนการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีเสนอที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย กับกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีเสนอที่มีคำถามประกอบหลังคำบรรยาย ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะการมีโครงเรื่องก่อนคำบรรยายส่งผลต่อการเรียนรู้มากกว่าการมี

คำถามก่อนคำบรรยาย แต่การมีคำถามก่อนส่งผลต่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันกับการมีคำถามในตอนหลัง ดังนั้นการมีโครงเรื่องก่อนคำบรรยายและการมีคำถามหลังคำบรรยาย จึงให้ผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

การที่มีชนิดและชนิดของคะแนนการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย มีค่าค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มอื่น โดยเฉพาะสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยการมีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย และสูงกว่ากลุ่มที่เรียนคำบรรยายเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงเรื่องมีส่วนช่วยให้โครงสร้างทางความคิดในเรื่องที่จะต้องเรียนของนักเรียนมีลำดับชัดเจน ไม่สับสน เนื่องจากลักษณะของโครงเรื่อง ได้มีการจัดลำดับสาระสำคัญและสาระย่อยตั้งแต่ต้นจนจบ เมื่อได้เรียนรายละเอียดของเนื้อหาในภายหลัง จึงช่วยให้นักเรียนสามารถจำและมีความเข้าใจได้ง่ายขึ้น นำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ดีกว่า ซึ่งออซูเบลได้อธิบายไว้ว่า การช่วยให้นักเรียนเกิดโครงสร้างทางความคิดก่อนการเรียนรู้สิ่งใหม่ จะทำให้สามารถรับรู้สิ่งใหม่ได้ดี (Ausubel, 1968 : 26-27)

สมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวว่า ถ้าเสนอคำบรรยายด้วยวิธีเสนอทั้งสี่วิธีแก่นักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ และแก่นักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงแล้ว นักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้จะได้คะแนนจากการทดสอบผลการเรียนรู้แตกต่างกัน ในข้อนี้เป็นการศึกษาระดับความสามารถทางภาษา (A) ผลจากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติดังปรากฏในตาราง 7 พบว่ามีชนิดและชนิดของคะแนนการเรียนรู้ในเรื่องที่บรรยายของนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่มีชนิดและชนิด (ตาราง 10) ของนักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาสูง ($\bar{X} = 27.335$) สูงกว่าของกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ ($\bar{X} = 26.296$) ผลการวิจัยที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นสมมติฐานข้อนี้จึงได้รับการสนับสนุนจากข้อมูล จากการเปรียบเทียบชนิดและชนิดที่พบว่ามีชนิดและชนิดของคะแนนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูง สูงกว่าของนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของไทเลอร์ เดลันีย์ และกินนุแคน (Tyler, Delaney and Kinnucan, 1983 : 357-373) ซึ่งวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูง สามารถเรียนรู้เนื้อเรื่องจากการอ่านได้ดีกว่านักเรียนที่มี

ความสามารถทางภาษาต่ำ และยังได้ผลการวิจัยใกล้เคียงกับผลการวิจัยของเบเกอร์ (Baker 1976 : 6229-A) ที่พบว่านักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูง สามารถจำเนื้อหาที่ให้เรียนได้นานกว่านักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ เอ็มพร จตุรธำรง (2521) และซาลี มหาบรพต (2528) ที่พบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสามารถในการเรียนรู้เนื้อเรื่องที่ให้เรียนไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่พบว่ามีขั้วมิตติของคะแนนการเรียนรู้ในเรื่องที่บรรยายของนักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาสูงและนักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ มีความแตกต่างกัน เป็นการให้คำตอบว่าความสามารถทางภาษาของผู้เรียนมีผลต่อการเรียนรู้เนื้อเรื่องที่บรรยาย แต่การที่นักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงมีผลการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูงจะมีทักษะในการเรียนภาษาคึกว่าและมีพื้นฐานต่าง ๆ ด้านภาษาที่อยู่แล้ว เช่นในเรื่องคำศัพท์ การอ่านเรื่อง ฟังเรื่องหรือข้อความ การแปลความ ติความ การขยายความ หรือการสรุปความ เมื่อมาเรียนด้วยการฟังคำบรรยายซึ่งโดยธรรมชาติของการบรรยายก็มีความสัมพันธ์กับภาษา จึงสามารถนำเอาทักษะและความรู้พื้นฐานต่าง ๆ ดังกล่าวมาใช้ในการฟังคำบรรยายได้ดีกว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาต่ำโดยอัตโนมัติ จึงสามารถจดจำข้อความและเรื่องราวต่าง ๆ ตลอดจนการทำความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีกว่า ยังผลให้มีผลการเรียนรู้ในเนื้อเรื่องจากการฟังคำบรรยาย สูงกว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 3 กล่าวว่า ถ้าเสนอคำบรรยายด้วยวิธีเสนอที่ต่างกัน 4 วิธี แก่นักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาต่ำและนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาสูงแล้ว คะแนนที่ได้จากการทดสอบผลการเรียนรู้ของนักเรียนจะแตกต่างกันออกไปตามระดับของความสามารถทางภาษา หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีเสนอคำบรรยายกับระดับความสามารถทางภาษา ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตาราง 7 พบว่าปฏิสัมพันธ์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผลต่างระหว่างคะแนนการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ของวิธีเสนอคำบรรยาย ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับความสามารถทางภาษาของนักเรียน ดังนั้นสมมติฐานข้อนี้จึงไม่ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูล การที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะการเรียนด้วยวิธีการเสนอคำบรรยายโดยวิธีที่มีคำถามประกอบก่อนคำบรรยาย วิธีที่มีคำถามประกอบ

หลังคำบรรยาย วิธีที่มีโครงเรื่องประกอบก่อนคำบรรยาย และวิธีที่มีคำบรรยายเพียงอย่างเดียว กับระดับความสามารถทางภาษาไม่ได้ส่งผลร่วมกันต่อการเรียนรู้เนื้อเรื่องทางสังคมศึกษาโดยวิธีฟังคำบรรยาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

1.1 ในการสอนแบบบรรยายหรือบรรยายเรื่องใด ๆ โดยเฉพาะเรื่องทางสังคมศึกษา ผู้บรรยายไม่ควรใช้วิธีการบรรยายเพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ผู้เรียนได้ทราบโครงเรื่องก่อนบรรยายเรื่อง นอกจากนั้นอาจมีคำถามก่อนที่จะบรรยาย หรืออาจจะมีคำถามให้คิดหลังจากสิ้นสุดการบรรยายเรื่องนั้น จะให้ผลการเรียนรู้ดีกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่าวิธีเหล่านี้ส่งผลต่อการเรียนรู้เนื้อเรื่องที่บรรยายดีกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว ผู้บรรยายจะเลือกใช้วิธีตามคำถามก่อนบรรยายหรือหลังบรรยายก็ได้ เนื่องจากสองวิธีนี้ส่งผลต่อการเรียนรู้เท่าเทียมกัน แต่ระหว่างวิธีที่ให้ทราบโครงเรื่องก่อนบรรยายกับวิธีที่ถามคำถามก่อนบรรยาย การให้ทราบโครงเรื่องจะส่งผลการเรียนรู้ดีกว่าการถามคำถามก่อน และวิธีนี้ยังให้ผลดีเท่าเทียมกันกับวิธีถามคำถามหลังบรรยาย ผู้บรรยายจึงควรพิจารณาในการเลือกใช้ ไม่ว่าจะใช้วิธีการให้ทราบโครงเรื่องหรือการใช้คำถามประกอบการบรรยาย

1.2 ครูที่สอนแบบบรรยาย ควรคำนึงถึงความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียนด้วย ควรจะทราบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีระดับความสามารถทางภาษาอย่างไร เพื่อจะได้ดำเนินการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนยิ่งขึ้น ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน มีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน

1.3 ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เน้นสื่อที่เป็นคำบรรยาย เช่น เทปคำบรรยายหรือการบรรยายบทเรียนทางวิทยุโรงเรียน ก็ควรมีการบอกโครงเรื่องในตอนต้นก่อนบรรยายเนื้อเรื่อง ถ้าหากไม่ใช้วิธีการบอกโครงเรื่อง ก็ควรมีการถามคำถามหลาย ๆ ข้อให้ครอบคลุมเนื้อหา ก่อนบรรยายหรือหลังจากได้บรรยายเรื่องนั้นจบลง จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนมาก

ยิ่งขึ้น ไม่ควรมีแต่เฉพาะคำบรรยายเนื้อเรื่องเพียงอย่างเดียว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากการฟังคำบรรยายโดยวิธีอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากการวิจัยในครั้งนี้ เช่น วิธีที่ทำให้ผู้เรียนได้หุ้ยคสรุบเนื้อหาเป็นตอน ๆ ด้วยตนเอง การทำกิจกรรมบางอย่าง เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนที่เป็นผลจากการสอนแบบบรรยายตามวิธีต่าง ๆ ที่นอกเหนือไปจากการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในเนื้อเรื่อง เช่น ด้านความสนใจ เจตคติ

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลของวิธีเสนอคำบรรยายที่มีต่อการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากเนื้อหาทางสังคมศึกษา

2.4 ควรศึกษาผลการเรียนรู้จากวิธีเสนอคำบรรยาย โดยคำนึงถึงระดับชั้นเรียน เพศ อายุ ความพร้อมทางการเรียน ลักษณะนิสัยในการเรียน แผนการเรียนหรือสาขาวิชาเรียน เป็นต้น